

FERTEK: CEBRAİL ve MİHAİL MELEKLERİ KİLİSESİ

Fertek'te bulunan tarihi mekanlardan biri de yine burada yaşayan Rumlardan **Kara Maho oğlu Hacı Nikola** tarafından hayrat olarak yapılan ve **29 Eylül 1835** tarihinde hizmete açılan ¹ “**Cebrail ve Mikail Melekleri Kilisesi**” dir. (**Archangelos Mihail –Gabriel**) **Yeni Camii** olarak hizmet veren bu yapı kesme taştan yapılmış olup günümüzde halen sağlam bir şekilde Bizans - Osmanlı mimarisinin güzel bir örneği olarak varlığını sürdürmektedir. Bu eski kilisenin üç apsisinde bulunan dini içerikli freskler sanat tarihi açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu fresklerde yanlışlıkla yapılan boya işlemleri sırasında büyük bir tahribat görmesine rağmen yine de inceleme yapmaya imkan vermektedir. ²

Osmanlı İmparatorluğu döneminde kilise olarak yapılan bu eser 1924 mübadelesinden sonra Cumhuriyet döneminde Cumhurbaşkanı **Gazi Mustafa Kemal**, Başbakan **İsmet İnönü** ve diğer bakanlar kurulu üyelerinin imzasıyla 1925 yılında yayınlanan bir kararnameyle camiye tahvil edilmiştir. Kararnamenin türkçesi aşağıda verilmiştir. Bu kararnamenin Osmanlıca ve tarafımdan yapılan türkçe metinlerini görmek isteyenler **Fertek Yeni Camii**'nin içerisinde de ayrıca görebilirler.

SONSÖZ:

Tarihçilerin söylediği bir söz vardır. Tarihi yazmak, yapmaktan zordur. Özellikle de ülkemiz bunun acısını halen çekmektedir. Bırakın siyasal tarihi kültür tarihimiz açısından bile durum içler acısıdır. Müzik tarihinde bile yüzlerce değil binlerce türk müziği eserleri türkçeye çevrileceği ve buna bağlı olarak icra edileceği günleri beklemektedir.

Fehmi DİNÇER

Ankara 2006

---

¹ Bu yapının giriş duvarlarının üzerinde bulunan **karamanlıca** ile yazılan yazıtı (epigraf) büyük bir şans eseri **Ağustos 1999** tarihinde bir dürbün yardımıyla okuyarak kaydetmiştim. Ancak ertesi yıl maalesef bu yazıt yerinden düşmüştür.

² Bu fresklerde bulunan sembollerden birisine ilişkin olarak 2008 yılında yazmış olduğum “**Bizans'ta Sanatın Öyküsü: Ben ben'im sembolü**” yazısı ile (<https://turkbibliography.com/fehmi-dincer/>) bir açılım yapmaya çalıştım. Daha ileri çözümler sanat tarihi uzmanlarını beklemektedir.

**FERTEK'TE BULUNAN KİLİSENİN CAMİİ'YE
TAHVİLİNE İLİŞKİN KARARNAME**

Niğde Vilayetine merbut Fertek Karyesinde bulunan mübadeleye tabi eşhas-ı hükmiyenin gayrimenkul emvali meyanında sair metruk emval gibi Hazineye intikal eden mekisanın hali hazırından Hükümetçe tasrif istifade mümkün olmadığından maa ahali islamiyesince vuku bulan müracata mebni camiye tahviline müsade edilmesi Diyanet İşleri Riyasetinin fi 7... 241 tarih ve 4749/2118 numaralı tezkiresiyle vuku bulan teklifi ve Maliye vekaletinin fi 18/22...241 tarih ve 4749/2118 numaralı mütalanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin fi 241 tarihli içtimasında tasvib ve kabul olunmuştur.f/d

Reisicumhur

Gazi Mustafa Kemal

Başvekil
İsmet İnönü

Adliye Vekili
Müdafa-i Milliye Vekili
Bahriye Vekili
Hariciye Vekaleti Vekili
Maliye Vekili
Maarif Vekaleti Vekili
Nafa Vekili
Ziraat Vekaleti
Ticaret Vekili
Sihhiye ve Muavenat-ı İçtimaiye Vekili

Fehmi DİNÇER

Ankara 2006

**1924 MÜBADELE SONRASI FERTEK'TE BULUNAN KİLİSENİN CAMİİYE
TAHVİLİNE İLİŞKİN BAKANLAR KURULU KARARI –**

Fehmi DİNÇER

